

МЕЖДУНАРОДНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА УМЕНИЯТА ЗА ЧЕТЕНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В 4. КЛАС (PIRLS 2011)

ПРИМЕРНИ ТЕКСТОВЕ СЪС ЗАДАЧИТЕ КЪМ ТЯХ И РЪКОВОДСТВАТА ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

Резюме. Материалът съдържа общи указания за оценяване и един от разсекретените текстове, използвани в международното изследване PIRLS 2011, заедно със задачите към него и ръководството за оценяването им. Текстът е подходящ за външно оценяване на ученици от 4. клас.

TIMSS и PIRLS са търговски марки на Международната асоциация за оценяване на постиженията в образованието (IEA).

Отпечатаните материали са адаптирани на български език от Марина Мавродиева, главен експерт в Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование, Национален координатор на PIRLS 2011 за България.

Източник: PIRLS 2011 Assessment. Авторски права © 2013 International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). Издател: TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College, Chestnut Hill, MA and International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), IEA Secretariat, Amsterdam, the Netherlands.

Keywords: PIRLS 2011, international study, assessment, scoring guides

PIRLS 2011

Международното изследване на уменията за четене PIRLS 2011 измерва способностите на учениците от 4. клас да разбират съдържанието на различни текстове, като използват набор от мисловни процеси. То се фокусира върху две от основните цели при четенето на учениците във и извън училище:

- четене с разбиране;
- извличане и използване на информация;

Тези цели определят избора на текстовете, които са включени в изследването, като всеки има характеристиките на типичен текст за четене за една от двете цели. За всяка цел има определени четири различни мисловни процеса:

- търсене и извличане на определена информация;
- извеждане на преки заключения;
- интерпретиране и обобщаване на идеи и информация;
- анализ и оценка на съдържанието, езика и структурата на текста.

Всеки въпрос за разбиране е изготвен да извлича и оценява един от тези мисловни процеси.

В PIRLS всеки ученик работи върху една тестова книжка, съдържаща два блока. Времето, предвидено за работа върху всеки блок, е 40 минути и включва прочитане на текста и отговаряне на въпросите след него. Използват се два различни формата за въпросите – с многовариантен избор (с четири възможности за отговор, от които само един е правилен) и със свободен отговор. Отговорите на въпросите със свободен отговор се оценяват от обучени оценители, които използват специално разработени критерии за оценяване, според които за всеки отговор се дава определен код.

Общи указания за оценяване

Целта на ръководството за оценяване на въпросите със свободен отговор е да даде насоките и критериите, необходими на оценителите да кодират надеждно и валидно отговорите на учениците. Всеки въпрос може да носи максимум 1, 2 или 3 точки, като това е отбелязано в полето за отговор до въпроса. В зависимост от нивото на разбиране или от обхвата на информацията от текста, необходима за правилното отговаряне на въпроса, отговорът на ученика може да бъде кодиран с 1, 2 или 3 точки.

Критериите за оценяване, изготвени за всеки въпрос със свободен отговор, описват специфичните аспекти на отговорите, като ги причисляват към определено ниво на разбиране. Те ясно определят рамките между отделните нива на разбиране и се опитват да обхванат всички възможни отговори на учениците, като целят:

- да бъдат максимално конкретни, за да може отговорите на учениците да са сравними сред всички участващи страни;
- да се предложат достатъчно и подходящи примери, които включват ученически отговори за всяко ниво на разбиране.

Всички въпроси изискват поставянето на код 0 при неправилно разбиране на аспектите от текста, които въпросът измерва. Отговорите, получили код 0, показват неразбиране на текста или въпроса или включват информация, която е твърде обща, неправилна или недостатъчна, за да се даде по-висок код.

Следните таблици обобщават оценяването на въпросите със свободен отговор, като описват степента и същността на разбирането, свързани с всяко ниво.

Таблица 1: Кодове за въпросите, носещи 1 точка

Правилен отговор (Код 1)
Отговорът показва разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той включва всички елементи, които се искат във въпроса. Отговорът е правилен съгласно информацията или идеите, заложи в текста.
Неправилен отговор (Код 0)
Отговорът не показва разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той може да съдържа част от елементите, които се искат във въпроса. Отговорът се счита за неправилен съгласно информацията или идеите, заложи в текста. ИЛИ, отговорът съдържа идеи или информация, които са твърде общи или несвързани с текста. ИЛИ, отговорът е нечетлив, изтрит или съдържа драсканици и/или рисунки.

Таблица 2: Кодове за въпросите, носещи 2 точки

Пълно разбиране (Код 2)
Отговорът показва пълно разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той включва всички елементи, които се искат във въпроса. Когато се изисква, отговорът показва разбиране над нивото, изискващо буквално разбиране, като дава подходящи интерпретации, заключения или оценки, които са свързани с текста. ИЛИ, отговорът съдържа ясни и адекватни идеи или информация от текста, които подкрепят интерпретацията, заключението или оценката, заложи в отговора.
Частично разбиране (Код 1)
Отговорът показва само частично разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той включва част, но не всички елементи, които се искат във въпроса. ИЛИ, отговорът се отнася към всички необходими елементи от въпроса, но показва само буквално разбиране, докато въпросът изисква интерпретация, заключение или разбиране на абстрактна представа или идея. За въпроси, изискващи обяснение на интерпретация, заключение или оценка, отговорът не използва подходяща подкрепа от текста или дава твърде обща или несвързана с текста информация.
Неправилно разбиране (Код 0)
Отговорът не показва разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той може да съдържа част от елементите, които се искат във въпроса. Отговорът се счита за неправилен съгласно информацията или идеите, заложи в текста. ИЛИ, отговорът съдържа идеи или информация, които са твърде общи или несвързани с текста. ИЛИ, отговорът е нечетлив, изтрит или съдържа драсканици и/или рисунки.

Таблица 3: Кодове за въпросите, носещи 3 точки

Пълно разбиране (Код 3)
Отговорът показва пълно разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той включва всички елементи, които се искат във въпроса. Когато се изисква от въпроса, отговорът показва разбиране на идеи и информация от текста, които са сложни, абстрактни или централни за основната тема на текста. Отговорът е над нивото за буквално разбиране на текста, като излага подходящи интерпретации, заключения или оценки на съдържанието.

Задоволително разбиране (Код 2)
Отговорът показва задоволително разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той може да съдържа всички елементи, които се искат от въпроса, но не показва достатъчно разбиране на сложни или абстрактни идеи или информация от текста. ИЛИ, отговорът съдържа подходящи интерпретации, заключения или идеи, съгласно текста, които са над нивото за буквално разбиране, но не използва подходяща подкрепа от текста.
Минимално разбиране (Код 1)
Отговорът показва минимално разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той включва някои, но не всички елементи, които се искат във въпроса. Отговорът показва буквално разбиране на някои идеи или информация от текста, но не ги свързва по начина, който се изисква във въпроса. Ако въпросът предполага използването на подкрепа от текста, отговорът посочва твърде обща или неправилна информация или идея.
Неправилно разбиране (Код 0)
Отговорът не показва разбиране на частите от текста, свързани с въпроса. Той може да съдържа част от елементите, които се искат във въпроса. Отговорът се счита за неправилен съгласно информацията или идеите, заложи в текста. ИЛИ, отговорът съдържа идеи или информация, които са твърде общи или несвързани с текста. ИЛИ, отговорът е нечетлив, изтрит или съдържа драсканици и/или рисунки.

Таблица 4: Кодове за липсващ отговор

Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница (Код 8)
Използва се, когато ученикът не е имал физическата възможност да отговори на въпроса – въпросът е грешно отпечатан, липсва или не може да бъде разчетен.
Без отговор (Код 9)
Мястото за отговор е абсолютно празно или съдържа само неволна единична черта или знак. Забележете, че за драсканици или рисунки се дава код 0.

Общи въпроси и процедури

От изключителна важност за надеждността на изследването е отговорите на учениците да бъдат оценени съгласувано, независимо от оценителя, който ги е оценявал. Това означава, че всички оценители трябва да оценяват отговорите по един и същи начин, съгласно ръководството за оценяване. Напълно е възможно в процеса на оценяване да възникнат двусмислени интерпретации. В такива случаи, моля, обърнете се за съвет.

Всеки оценител трябва да има предвид, че PIRLS изследва само грамотността при четене и не се интересува от уменията за писмено изразяване. Напълно е възможно ученик да получи пълен брой точки за отговора си на някой въпрос, въпреки че изборът му на думи, пунктуацията и правописът му са некоректни.

Понякога учениците посочват отговори, които са верни по принцип, но не са свързани с текста и следователно не отговарят на критериите за правилен отговор. Отговори, които са интуитивни и оригинални и несвързани с текста, не трябва да се оценяват като правилни.

Когато един оценител оценява всички отговори на един ученик, е важно да се внимава оценката на даден въпрос да не се влияе от другите отговори на ученика. Оценителите трябва да оценяват всеки отговор независимо от останалите отговори на ученика, като се опитват да не си създават представа за способностите на ученика. Този проблем може да се избегне, когато книжките се оценяват въпрос по въпрос.

Много често отговорите на учениците съдържат освен напълно коректна информация и такава, която е недопустима (съгласно критериите) или несвързана с текста. Общото правило в такъв случай е частта от отговора, съдържаща недопустимата информация, да бъде игнорирана и да се оцени само тази част, която съдържа допустима информация. Изключение от това общо правило има, когато:

– Двете части (с допустимата и с недопустимата информация) ясно си противоречат. В случаи, когато е ясно, че ученикът не е бил сигурен как да отговори и е посочил разнообразни или противоречиви отговори, отговорът трябва да се счита за неправилен.

– Отговорът изисква посочването на точно определени неща от текста – допустими думи или изрази, изредени в специален списък в критериите за оценяване.

Оценяването на отговорите на ученици от 4. клас върху въпроси, свързани с разбирането на текст, е голямо предизвикателство за всеки. Много често учениците интерпретират нещата, които са прочели, по необичаен и изненадващ начин, което води до срещането на много неочаквани и невключени в критериите за оценяване отговори. Въпреки това критериите за оценяване винаги трябва да бъдат основата за поставянето на оценка на отговорите на учениците, а оценителите не трябва да се опитват да допускат какво може би е имал предвид ученикът, когато е отговорил по необичаен начин.

Вражески сладкиш

Лятото бе прекрасно, докато Джереми Рос не се премести точно до моя най-добър приятел Стенли. Не харесвах Джереми. Организира парти, а аз дори не бях поканен. Но най-добрият ми приятел Стенли беше сред поканените. Никога преди не бях имал враг, докато Джереми не се премести в квартала. Татко ми каза, че когато бил на моята възраст, той също имал врагове. Но знаел начин да се отърве от тях. Татко измъкна овехтял лист хартия от една готварска книга.

– Вражески сладкиш – рече доволно той. Може би се чудите какво точно има във Вражеския сладкиш. По думите на татко рецептата била толкова тайна, че дори на мен не можел да каже. Умолявах го да ми каже нещичко – каквото и да е.

– Ще ти кажа следното, Том – рече ми той. – Вражеският сладкиш е най-бързият известен начин да се отървеш от враговете си.

Това ме накара да се замисля. Какви ли отвратителни неща трябваше да сложа във Вражеския сладкиш? Занесох на татко земни червеи и камъни, но той ми ги върна.

Излязох навън да играя. През цялото време чувах шумовете, които татко вдигаше в кухнята. В крайна сметка лятото можеше и да бъде прекрасно. Опитах се да си представя колко ли ужасно щеше да мирише Вражеският сладкиш. Но до мен достигна доста приятен мирис. Щом разбрах, че идваше от нашата кухня, се озадачих.

Влязох вътре да попитам татко какво се беше объркало. Вражеският сладкиш не би трябвало да мирише хубаво. Но татко беше хитър.

– Ако мирише лошо, врагът ти никога няма да го изяде – каза ми той. Видяше се, че вече е приготвял този сладкиш.

Таймерът на фурната иззвъня. Татко си сложи кухненските ръкавици и извади сладкиша. Изглеждаше доста апетитен! Започвах да разбирам. Но все пак не бях сигурен как действаше този Вражески сладкиш.

Какво точно правеше с враговете? Може би от него косата им окапваше или пък дъхът им започваше да мирише. Попитах татко, но без резултат.

Докато сладкишът се охлаждаше, татко ме инструктира какво да правя.

– За да се получи – прошепна ми той, – трябва да прекараш един ден с врага си. Дори още по-лошо – трябва да бъдеш мил с него. Не е лесно. Но само така Вражеският сладкиш ще подейства. Сигурен ли си, че искаш да го направиш?

Разбира се, че бях сигурен.

Просто трябваше да прекарам един ден с Джереми и после той щеше да изчезне от живота ми. Отидох с колелото до къщата му и почуках на вратата.

Когато отвори, Джереми изглеждаше изненадан.

– Ще излезеш ли да си играем? – попитах.

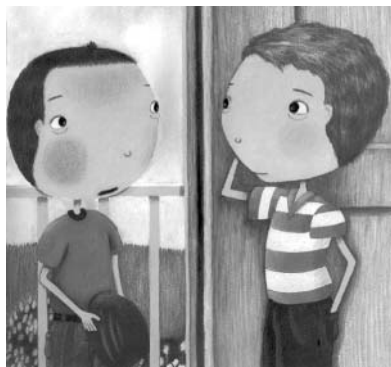
Изглеждаше объркан.

– Ще ида да питам мама – отвърна той. Върна се с обувките си в ръка.

Покарахме малко колела, после обядвахме. След обяда отидохме вкъщи.

Странно, но ми беше забавно с моя враг. Не можех да го кажа на татко, тъй като толкова се беше постарал да приготви сладкиша.

Играхме си, докато татко ни извика да вечеряме.

Беше приготвил любимата ми храна. Оказа се, че е любима и на Джереми! Може би в крайна сметка Джереми не беше толкова лош. Започвах да си мисля, че щеше да е добре да забравим за Вражеския сладкиш.

– Татко – рекох. – Толкова е хубаво да имаш нов приятел. – Опитах се да му подкажа, че Джереми вече не ми беше враг. Но татко само се усмихна и кимна. Сигурно си мислеше, че просто се преструвам.

След вечерята татко донесе сладкиша. Сложи по едно парче в три чинии и подаде една на мен и една – на Джереми.

– Ах! – възкликна Джереми, гледайки сладкиша.

Издадох в паника. Не исках Джереми да яде Вражеския сладкиш! Той ми беше приятел!

– Не го яж! – извиках. – Не е хубав!

Вилицата на Джереми спря във въздуха, преди да достигне до устата му. Погледна ме странно. Изпитах облекчение. Бях му спасил живота.

– Ако не е хубав – каза Джереми, – защо баща ти вече изяде половината?

И наистина – татко ядеше Вражеския сладкиш.

– Вкусно – измърмори татко. Седях там и ги гледах как ядат. И косъм не падаше от главите им! Изглеждаше безопасно, така че опитах хапчица. Беше изключително вкусен!

След десерта Джереми ме покани да отида у тях на следващата сутрин.

Колкото до Вражеския сладкиш, още не знам как се приготвя. Продължавам да се чудя дали враговете наистина го мразят, дали косата им окапва или пък дъхът им започва да мирише лошо. Но не знам дали някога ще получа отговор, тъй като просто загубих най-големия си враг.

Въпроси

1. Кой разказва историята?

- А) Джереми
- Б) Бащата
- В) Стенли
- Г) Том

2. Защо в началото на историята Том мисли Джереми за враг?

---

3. Напишете **една** съставка, която според Том би трябвало да има във Вражеския сладкиш.

_____

4. Намерете частта от историята до картинката на парче сладкиш: Защо Том мисли, че в крайна сметка лятото може и да бъде прекрасно?

- А) На него му харесва да играе навън.
- Б) Той е развълнуван от плана на баща си.
- В) Намерил си е нов приятел.
- Г) Той иска да опита Вражеския сладкиш.

5. Как се чувства Том, когато за първи път помирихва Вражеския сладкиш? Обяснете защо се чувства така.

_____
_____

6. Какво според Том може да се случи, когато неговият враг опита Вражеския сладкиш?

Напишете **едно** нещо.

_____
_____

7. Кои са **две** неща, които бащата на Том му казва да направи, за да подейства Вражеският сладкиш?

_____
_____
_____

8. Защо Том отива в къщата на Джереми?

- А) за да покани Джереми на вечеря
- Б) за да помоли Джереми да остави Стенли на мира
- В) за да покани Джереми да си играят
- Г) за да помоли Джереми да бъдат приятели

9. Кое изненадва Том в деня, прекаран с Джереми?

_____
_____

10. Защо по време на вечерята Том започва да си мисли, че с баща му трябва да забравят за Вражеския сладкиш?

- А) Том не иска да дели десерта си с Джереми.
- Б) Том не мисли, че Вражеският сладкиш ще подейства.
- В) Том започва да харесва Джереми.
- Г) Том иска да запази Вражеския сладкиш в тайна.

11. Как се чувства Том, когато баща му подава на Джереми парче от Вражеския сладкиш?

- А) уплашен
- Б) доволен
- В) изненадан
- Г) объркан

12. Каква тайна за Вражеския сладкиш запазва бащата на Том?

- А) че това е обикновен сладкиш
- Б) че вкусът му е отвратителен
- В) че е любимата му храна
- Г) че сладкишът е отровен

13. Прочетете следното изречение от края на разказа: „След десерта Джереми ме покани да отида у тях на следващата сутрин.“

Какво подсказва то за момчетата?

- А) Те все още са врагове.
- Б) Те не обичат да играят в къщата на Том.
- В) Те искат да хапнат още Вражески сладкиш.
- Г) Те може да станат приятели в бъдеще.

14. Използвайте прочетеното, за да обясните защо всъщност бащата на Том е приготвил Вражеския сладкиш.

---

15. Какъв човек е бащата на Том? Дайте пример от нещата, които прави в разказа, за да го докажете.

---

16. Каква поука можете да извлечете от разказа?

ВРАЖЕСКИ СЛАДКИШ

РЪКОВОДСТВО ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ВЪПРОСИТЕ СЪС СВОБОДЕН ОТГОВОР

Вражески сладкиш, Въпрос 2

2. Защо в началото на историята Том мисли Джереми за враг?

Цел: Четене с разбиране

Процес: Извеждане на преки заключения

1 – Правилен отговор	
Отговорът посочва, че Том мислил Джереми за враг, защото Джереми не го е поканил на партито си ИЛИ защото Джереми поканил най-добрия му приятел Стенли, а него не .	
Примери: Том не е бил поканен на партито на Джереми. Джереми поканил неговия приятел Стенли, а него не. ИЛИ, отговорът посочва, че Том се страхувал да не би Джереми да го измести и да стане най-добър приятел на Стенли.	
Примери: Том ревнувал от Джереми, защото той се преместил да живее до Стенли. Джереми откраднал най-добрия му приятел.	
0 – Неправилен отговор	
Отговорът не посочва защо Том мислил Джереми за враг. Отговорът може да повтара думи от въпроса.	
Примери: Джереми поканил Стенли на партито си. Джереми се преместил да живее точно до неговия най-добър приятел (Стенли). Джереми бил нов в квартала. Джереми му бил приятел. Джереми му бил враг.	
Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 3

3. Напишете една съставка, която според Том би трябвало да има във Вражеския сладкиш.

Цел: Четене с разбиране

Процес: Търсене и извличане на определена информация

1 – Правилен отговор
Отговорът посочва за съставка земни червеи или камъни , или и двете. ЗАБЕЛЕЖКА: Не считайте за правилен всеки отговор, който съдържа недопустима съставка заедно с допустимите. Допустими отговори: земни червеи червеи камъни/скали
0 – Неправилен отговор
Отговорът не посочва нито една от двете съставки ИЛИ посочва грешна съставка заедно с верните. Отговорът може да повтаря думи от въпроса или да описва какво би могло да се случи на някого, който е ял от вражеския сладкиш. Примери: камъни и пръст червеи и малини отвратителни неща тайни съставки неща, които карат косата ти да окапе

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 5

5. Как се чувства Том, когато за първи път помирихва Вражеския сладкиш? Обяснете защо се чувства така.

Цел: Четене с разбиране

Процес: Извеждане на преки заключения

2 – Пълно разбиране
Отговорът посочва, че Том бил озадачен, объркан или изненадан, защото Вражеският сладкиш не би трябвало да мирише хубаво, а сладкишът, направен от баща му, ухаел приятно. ЗАБЕЛЕЖКА: Учениците могат да изразят объркването на Том по разнообразни начини. Примери: Объркан, защото той си мислел, че е направен от отвратителни неща. Озадачен. Трябвало да има ужасен мирис. Почувствал се несигурен. Вражеският сладкиш трябвало да мирише лошо. Изненадан, защото сладкишът миришел изключително приятно.
1 – Частично разбиране

<p>Отговорът посочва, че Том бил объркан или изненадан, когато помирисал Вражеския сладкиш за първи път, но не обяснява защо.</p> <p>Примери: Той бил объркан, защото мислел, че Вражеският сладкиш прави нещо лошо на враговете. Озадачен. Той се зачудил какво се е объркало. ИЛИ, отговорът обяснява защо Том бил озадачен, без да посочва чувството.</p> <p>Примери: Вражеският сладкиш не би трябвало да мирише толкова добре. Той си мислил, че сладкишът ще мирише лошо. Той си мислил, че ще мирише лошо, а той миришел хубаво.</p>
0 – Неправилно разбиране
<p>Отговорът не посочва нито приемливо чувство, нито дава подходящо обяснение.</p> <p>Примери: – Притеснен. – Той помирисал нещо много вкусно. – Той се почувствал гладен.</p>

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 6

6. Какво според Том може да се случи, когато неговият враг опита Вражеския сладкиш? Напишете едно нещо.

Цел: Четене с разбиране

Процес: Търсене и извличане на определена информация

1 – Правилен отговор
<p>Отговорът посочва едно от следните възможни последствия от яденето на Вражеския сладкиш.</p> <p>ЗАБЕЛЕЖКА: Не обръщайте внимание на дребни отклонения от формулировките в текста, ако е ясно какво ученикът е имал предвид.</p> <p>Допустими последствия от яденето на Вражеския сладкиш: Неговата коса може да окапе. Неговият дъх може да замирише лошо. Той ще изчезне. Нещо лошо ще се случи с него./Той ще се разболее (или умре).</p>
0 – Неправилен отговор
<p>Отговорът не посочва нито едно от възможните последствия, изброени по-горе.</p> <p>Отговорът може да повтаря думи от въпроса.</p> <p>Примери: Той може да го хареса. Той ще му стане приятел. Нищо няма да се случи. Той ще му стане враг.</p>

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 7

7. Кои са двете неща, които бащата на Том му казва да направи, за да подейства Вражеският сладкиш?

Цел: Четене с разбиране

Процес: Търсене и извличане на определена информация

2 – Пълно разбиране	
Отговорът посочва и двете необходими действия, за да проработи Вражеският сладкиш: да прекара един ден с врага си да бъде мил с него. ЗАБЕЛЕЖКА: Не считайте за правилен отговор, който не включва необходимото време, което трябва да бъде прекарано с врага (един ден). Примери: да бъде мил с врага си цял ден да прекара цял ден с Джереми и да бъде мил да бъде мил и да играе с него един ден да играе цял ден с Джереми и да бъде дружелюбен/любезен	
1 – Частично разбиране	
Отговорът посочва само едно от двете необходими действия, които бащата на Том му казва да направи. Примери: да бъде мил да прекара един ден с него да играе и да бъде мил	
0 – Неправилно разбиране	
Отговорът не посочва ясно нито едно от необходимите действия, които бащата на Том му казва да направи. Примери: да играе с него да престанат да бъдат врагове [Забележете, че бащата на Том не му казва да не бъде враг с Джереми, нито му казва да му бъде приятел.] да го покани на вечеря да изяде Вражеския сладкиш да се преструва, че Джереми му е приятел	
Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 9

9. Кое изненадва Том в деня, прекаран с Джереми?

Цел: Четене с разбиране

Процес: Извеждане на преки заключения

1 – Правилен отговор	
Отговорът посочва, че на Том му се сторило забавно времето, прекарано с Джереми, ИЛИ че Джереми не бил толкова лош , колкото Том предполагал, ИЛИ че те станали приятели/се сприятелили. Примери: Той всъщност се забавлявал с Джереми. Те си прекарвали чудесно. В крайна сметка Джереми не бил толкова лош. Те имали много общо помежду си. Те станали приятели. Том искал да му бъде приятел.	
0 – Неправилен отговор	
Отговорът не посочва какво точно изненадва Том в деня, прекаран с Джереми. Отговорът може да повтаря думи от въпроса. Примери: Том бил изненадан. Джереми щял да яде от Вражеския сладкиш.	
Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 14

14. Използвайте прочетеното, за да обясните защо всъщност бащата на Том е приготвил Вражеския сладкиш.

Цел: Четене с разбиране

Процес: Интерпретиране и обобщаване на идеи и информация

1 – Правилен отговор	
Отговорът посочва, че планът на бащата да приготви Вражеския сладкиш е да накара Том и Джереми да се сприятелят. ЗАБЕЛЕЖКА: Отговорът не трябва изрично да посочва, че бащата на Том ги е накарал да прекарат известно време заедно. Примери: Той искал те да бъдат приятели, а не врагове. За да има Том нов приятел, а не враг. За да ги сприятели. За да ги събере заедно да играят и така те да станат приятели. Той искал те да бъдат приятели и ги събрал да играят заедно. Той измамил Том и му помогнал да разбере, че Джереми все пак не е лош.	

0 – Неправилен отговор
Отговорът не посочва ясно защо бащата на Том всъщност направил Вражеския сладкиш. Отговорът посочва, че планът на бащата на Том е той да прекара известно време с Джереми, но без да посочва очаквания резултат – те да станат приятели, или да посочва твърде обща причина (Том изобщо да няма врагове), която не конкретизира отношенията между Том и Джереми. Примери: Той накарал Том да поиграе с Джереми. За да могат те да се съберат на вечеря. За да могат те да се опознаят. Той мислил, че сладкишът ще проработи и че Джереми ще изчезне. За да няма Том врагове.

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 15

15. Какъв човек е бащата на Том? Дайте пример от нещата, които прави в разказа, за да го докажете.

Цел: Четене с разбиране

Процес: Интерпретиране и обобщаване на идеи и информация

2 – Пълно разбиране
Отговорът посочва една черта от характера на бащата на Том, която е основна за неговата роля в разказа (напр. грижовен, умен, добър, хитър, потаен), и посочва едно негово действие от текста в нейна подкрепа. Примери: Той е грижовен, защото искал да помогне на сина си да намери приятели. Той е умен, тъй като намерил начин момчетата да се опознаят. Той е човек, който може да пази тайна. Той успял да скрие от Том, че Вражеският сладкиш всъщност е обикновен сладкиш. Той е добър. Той искал Том и Джереми да се опознаят и сприятелят.
1 – Частично разбиране
Отговорът посочва една черта от характера на бащата на Том, но без да посочва действие на бащата в нейна подкрепа. Чертата от характера на бащата може да бъде описана с повече от една дума. ИЛИ, отговорът описва действие на бащата, ясно подсказващо какъв човек е той. Примери: Той бил грижовен. / Той се грижил за сина си. Той искал да помогне на Том. Той бил умен, като направил сладкиша. [Забележете, че направата на сладкиша не е подходящ пример за интелигентността на бащата.]

0 – Неправилно разбиране	
Отговорът не посочва приемлива черта от характера на бащата или посочва твърде обща такава, като по никакъв начин не посочва негово действие в подкрепа. Примери: Той бил гадняр. Той бил добър готвач. Той изпекъл сладкиш. [Забележете, че добър готвач не е характерна черта.] ИЛИ, отговорът описва действие на бащата от текста, без да показва какъв човек е той. Той казал на Том да поиграе с Джереми. Той накарал Том да мисли, че сладкишът ще проработи. Той запазил рецептата в тайна.	

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

Вражески сладкиш, Въпрос 16

16. Каква поука можете да извлечете от разказа?

Цел: Четене с разбиране

Процес: Анализ и оценка на съдържанието, езика и структурата на текста

1 – Правилен отговор	
Отговорът съдържа правилна оценка на основното послание или темата на разказа, която разкрива колко е важно да дадеш шанс на една връзка да се развие, преди да отсъдиш кой ти е приятел и кой враг, ИЛИ показва, че е възможно да си промениш отношението към някого. Примери: Не съди за някого, преди да го опознаеш. За да ти стане някой приятел, първо трябва да му дадеш шанс. Дори враг може да ти стане приятел. Опитай се да харесаш враговете си. Те може да ти станат приятели.	

0 – Неправилен отговор	
Отговорът не съдържа приемлива оценка на основното послание или темата на разказа. Отговорът може да се отнася за подтема от текста или да генерализира основното послание чрез клишета или поговорки . Примери: Не яж Вражески сладкиш. Винаги можеш да имаш нови приятели. Прави добро, за да получиш добро. По-добре е да имаш приятели, отколкото врагове. Не е хубаво да не поканиш някого на твоето парти. Не трябва да имаш врагове. Бъди мил и добър към всички.	

Кодове за липсващ отговор	
8	Неадминистриран. Грешка при отпечатването или липсваща страница.
9	Без отговор

PROGRESS IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDY (PIRLS 2011) SAMPLE TEXT WITH ITEMS AND SCORING GUIDES

Abstract. The material includes one of the released texts, used in the PIRLS 2011 International Study, together with its released items and the scoring guides. The text is suitable for external assessment for students in 4th Grade.

TIMSS and PIRLS are copyrighted and are registered trademarks of IEA.

The printed materials are adapted in Bulgarian by Marina Mavrodieva, chief expert in Center for Control and Assessment of the Quality in School Education, PIRLS 2011 National Research Coordinator for Bulgaria.

SOURCE: PIRLS 2011 Assessment. Copyright © 2013 International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). Publisher: TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College, Chestnut Hill, MA and International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), IEA Secretariat, Amsterdam, the Netherlands.